

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Юридичний факультет

Кафедра теорії та історії держави і права та порівняльного права

СИЛАБУС

вибіркового освітнього компонента

«Проблеми корпоративної етичної відповідальності правника»

підготовки бакалавра

Силабус освітнього компонента «Проблеми корпоративної етичної відповідальності правника» галузь знань Д «Бізнес, адміністрування та право», спеціальність Д 8 Право, освітньо-професійна програма Право, освітній рівень: перший (бакалаврський) підготовки бакалаврів.

Розробник: Билиця Ігор Олегович доцент кафедри теорії та історії держави і права та порівняльного права

Погоджено

Гарант освітньо-професійної програми

(Кравчук В.М.)

Силабус освітнього компонента затверджено на засіданні кафедри
кафедри теорії та історії держави і права та порівняльного права

Протокол № 1 від 3 вересня 2025 р.

Завідувач кафедри:

(Яцишин М. М.)

I. Опис освітнього компонента

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітній рівень	Характеристика освітнього компонента
Заочна форма здобуття освіти	Галузь знань D «Бізнес, адміністрування та право» спеціальність D 8 Право освітньо-професійна програма Право освітній рівень: перший (бакалаврський)	Вибірковий
Кількість годин/кредитів 150/5		Рік навчання 5-й
		Семестр 9-ий
ІНДЗ: <u>є/немає</u>		Лекції 4 год.
		Практичні (семінарські) 6 год.
	Самостійна робота 122 год.	
		Консультації 18 год.
		Форма контролю: залік
Мова навчання українська		

II. Інформація про викладача

Викладач	Билиця Ігор Олегович
Науковий ступінь	кандидат юридичних наук
Вчене звання	доцент
Посада	доцент кафедри теорії та історії держави і права та порівняльного права
Профайл	https://www.law.vnu.edu.ua/team/билиця-ігор-олегович Билиця Ігор Олегович
Телефон	+380975836552
e-mail	bylytsia.igor@vnu.edu.ua
Дні занять	http://94.130.69.82/cgi-bin/timetable.cgi
Консультації	Очні консультації: 2 академічні години кожного вівторка о 13.25-14.45, аудиторія В-123
Сторінка курсу в Moodle	https://moodle.vnu.edu.ua

III. Опис освітнього компонента

Анотація ОК. В процесі вивчення освітнього компонента студенти будуть розглядати теоретичні та практичні аспекти, ідеї, концепції, що містять щодо особливостей етичної відповідальності у практичній (професійній) діяльності правника.

Мета і завдання. Метою ОК є підвищення обізнаності здобувача у міжнародних та вітчизняних нормативно-правових актах, які регулюють етичну відповідальність правника.

Основним завданням є формування у здобувача освіти відповідні навички та компетенції щодо розв'язання практичних юридичних ситуацій, які повинні етичною відповідальністю правника.

Програмні результати навчання:

РН1. Визначати переконливість аргументів у процесі оцінки заздалегідь невідомих умов та обставин.

РН2. Знати та розуміти міжнародні стандарти прав людини, положення Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, а також практику Європейського суду з прав людини.

РН 3. Проводити збір і інтегрований аналіз матеріалів з різних джерел.

РН 5. Давати короткий правовий висновок щодо окремих фактичних обставин з достатньою обґрунтованістю.

РН 6. Оцінювати недоліки і переваги певних правових аргументів, аналізуючи відому проблему.

РН 9. Самостійно визначати ті обставини, у з'ясуванні яких потрібна допомога, і діяти відповідно до отриманих рекомендацій.

РН 11. Мати базові навички риторики.

РН12. Доносити до респондента матеріал з певної правової проблематики доступно і зрозуміло.

РН13. Знати та розуміти особливості реалізації та застосування норм матеріального і процесуального права.

РН 14. Використовувати статистичну інформацію, отриману з першоджерел та вторинних джерел для правничої діяльності.

РН 15. Вільно використовувати для правничої діяльності доступні інформаційні технології і бази даних.

РН16. Використовувати комп'ютерні програмами, необхідні у правничій діяльності.

РН 17. Працювати в команді, забезпечуючи виконання завдань команди.

РН 22. Надавати консультації щодо можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів у різних правових ситуаціях.

Загальні компетентності:

ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. ЗК2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. ЗК3. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК4. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК6. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.

ЗК7. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК8. Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК9. Здатність працювати в команді.

ЗК10. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

ЗК13. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК14. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності.

Спеціальні компетентності :

СК4. Здатність застосовувати Конвенцію про захист прав людини та основоположних свобод, а також прецедентну практику Європейського суду з прав людини.

СК5. Здатність застосовувати норми та інститути міжнародного публічного права, а також міжнародного приватного права.

СК6. Здатність здійснювати порівняльний аналіз окремих правових інститутів права Європейського Союзу та Ради Європи і правової системи України.

СК8. Здатність застосовувати правові принципи та доктрини .

СК9. Здатність використовувати бази даних органів юстиції та інформаційні технології необхідні під час здійснення юридичної діяльності.

СК10. Здатність використовувати різноманітні інформаційні джерела для повного та всебічного встановлення певних обставин.

СК11. Здатність визначати належні та прийнятні для юридичного аналізу факти.

СК12. Здатність аналізувати правові проблеми та обґрунтовувати правові позиції.

СК13. Здатність до критичного та системного аналізу правових явищ.

СК16. Здатність до логічного, критичного і системного аналізу документів, розуміння їх правового характеру і значення.

Денна (очна) форма здобуття освіти

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Лабор.	Сам. роб.	Конс.	Форма контролю/ Бали
Змістовий модуль 1. Загальна частина						
Тема 1. Етична відповідальність як різновид юридичної відповідальності.	15	2	2	10	1	10 ДС, ДБ, РМГ
Тема 2. Нормативне регулювання етичної відповідальності правника.	15	2	2	10	1	10 ДС, ДБ, РМГ
Тема 3. Доступ до професійної правничої діяльності правника	15	2	2	10	1	10 ДС, ДБ, РМГ
Тема 4. Стандарти професійної етичної відповідальності правника в Україні	15	2	2	10	1	10 ДС, ДБ, РМГ
Тема 5. Стандарти професійної етичної відповідальності правника провідних країн світу.	15	2	4	8	1	10 ДС, ДБ, РМГ
Разом за модулем 1	75	10	12	48	5	
Змістовий модуль 2. Особлива частина						
Тема 6. Корпоративна культура правника : сутність та основні риси.	15	2	2	10	1	10 ДС, ДБ, РМГ
Тема 7. Етичні особливості взаємодії правника із ЗМІ.	15	2	2	10	1	10 ДС, ДБ, РМГ
Тема 8. Етичні особливості взаємодії правника з колегами.	15	2	2	10	1	10 ДС, ДБ, РМГ
Тема 9. Етичні особливості взаємодії правника з пересічними громадянами.	15	2	2	10	1	10 ДС, ДБ, РМГ
Тема 10. Професійна деформація як причина порушення корпоративних етичних норм	15	2	2	10	1	10 ДС, ДБ, РМГ

правником						
Разом за модулем 2	75	10	10	50	5	
Всього годин/Балів	150	20	22	98	10	100

Заочна форма здобуття освіти

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Лабор.	Сам. роб.	Конс.	Форма контролю/ Бали
Змістовий модуль 1. Загальна частина						
Тема 1. Етична відповідальність як різновид юридичної відповідальності.	15	2	2	10	1	15 ДС, ДБ, РМГ
Тема 2. Нормативне регулювання етичної відповідальності правника.	15	2	2	10	1	15 ДС, ДБ, РМГ
Тема 3. Доступ до професійної правничої діяльності правника	14		2	10	2	15 ДС, ДБ, РМГ
Тема 4. Стандарти професійної етичної відповідальності правника в Україні	12			10	2	ДС, ДБ, РМГ
Тема 5. Стандарти професійної етичної відповідальності правника провідних країн світу.	24	2	2	18	2	15 ДС, ДБ, РМГ
Разом за модулем 1	80	6	8	58	8	
Змістовий модуль 2. Особлива частина						
Тема 6. Корпоративна культура правника : сутність та основні риси.	16	2	2	10	2	15 ДС, ДБ, РМГ
Тема 7. Етичні особливості взаємодії правника із ЗМІ.	12			10	2	ДС, ДБ, РМГ
Тема 8. Етичні особливості взаємодії правника з колегами.	12			10	2	ДС, ДБ, РМГ
Тема 9. Етичні особливості взаємодії правника з пересічними громадянами.	14		2	10	2	15 ДС, ДБ, РМГ
Тема 10. Професійна деформація як причина порушення корпоративних етичних норм правником	16	2	2	10	2	10 ДС, ДБ, РМГ
Разом за модулем 2	70	4	6	50	10	
Всього годин/Балів	150	10	14	108	18	100
Разом за модулем 2	68	4	4	52	8	
Всього годин/Балів	120	6	8	92	14	100

Форма контролю*: ДС – дискусія, ДБ – дебати, Т – тести, ТР – тренінг, РЗ/К – розв’язування задач/кейсів, ІНДЗ/ІРС – індивідуальне завдання/індивідуальна робота здобувача

освіти, РМГ – робота в малих групах, МКР/КР – модульна контрольна робота/ контрольна робота, Р – реферат, а також аналітична записка, аналітичне есе, аналіз твору тощо.

Завдання для самостійного опрацювання.

Тема 1. Етична відповідальність як різновид юридичної відповідальності.	10 год. / 10 год.
Тема 2. Нормативне регулювання етичної відповідальності правника.	10 год. / 10 год.
Тема 3. Доступ до професійної правничої діяльності правника	10 год. / 10 год.
Тема 4. Стандарти професійної етичної відповідальності правника в Україні	10 год. / 10 год.
Тема 5. Стандарти професійної етичної відповідальності правника провідних країн світу.	8 год. / 18 год.
Тема 6. Корпоративна культура правника : сутність та основні риси.	10 год. / 10 год.
Тема 7. Етичні особливості взаємодії правника із ЗМІ.	10 год. / 10 год.
Тема 8. Етичні особливості взаємодії правника з колегами.	10 год. / 10 год.
Тема 9. Етичні особливості взаємодії правника з пересічними громадянами.	10 год. / 10 год.
Тема 10. Професійна деформація як причина порушення корпоративних етичних норм правником	10 год. / 10 год.

IV. Політика оцінювання

Відповідно до Положення про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів вищої освіти Волинського національного університету імені Лесі Українки від 26 червня 2025 р. протокол № 8 Вченої ради (<https://vnu-taskid841251.s3.eu-north-1.amazonaws.com/s3fs-public/inline-files/2025-pro-potochne-i-pidsumk.otsinyuvannya.pdf>) поточний контроль здійснюється під час проведення практичних занять і має за мету перевірку рівня підготовленості здобувачів освіти до виконання конкретної роботи та реалізується в різних формах, зокрема опитування, виступи на практичних заняттях, заслуховування та аналіз доповідей питань, винесених на обговорення, письмове вирішення завдань, задач (казусів), письмові відповіді на окремі питання, участь у дискусіях/дебатах, експрес-контроль, контроль засвоєння того навчального матеріалу, який заплановано на самостійне опрацювання здобувачем, тощо.

Максимальна кількість балів за поточний контроль – 100 балів.

Політика викладача щодо здобувача освіти:

- обов'язкове відвідування навчальних занять;
- активність здобувача освіти під час занять;
- своєчасне виконання завдань/робіт, щодо яких встановлено дедлайни.

Не допускається:

- ✓ пропуск занять без поважних причин;
- ✓ систематичні запізнення на заняття;
- ✓ користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час заняття (за винятком дозволу викладача при зверненні до текстів нормативних актів та в інших навчальних цілях).

Політика щодо академічної доброчесності

Вивчаючи цей ОК, здобувач освіти погоджується виконувати етичні принципи та визначені законом правила, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень.

Здобувач освіти зобов'язаний дотримуватись політики академічної доброчесності, що передбачає:

- самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей);
- посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.

Основні засади дотримання академічної доброчесності визначено у Положенні про систему запобігання та виявлення академічного плагіату в науковій та навчальній діяльності здобувачів вищої освіти, докторантів, науково-педагогічних і наукових працівників Волинського національного університету імені Лесі Українки <https://ra.vnu.edu.ua/wp-content/uploads/2025/02/Polozhennya-pro-plagiat-gruden-24.pdf>, а також у Кодексі академічної доброчесності Волинського національного університету імені Лесі Українки <https://ra.vnu.edu.ua/wp-content/uploads/2023/06/Kodeks-akademichnoyi-dobrochesnosti.pdf>

Політика щодо дедлайнів та перескладання.

Пропущені практичні заняття (незалежно від поважності причини) перескладаються шляхом виконання завдань практичного заняття. За результатами перездачі виставляється оцінка відповідно до шкали оцінювання роботи здобувача освіти на практичних заняттях.

Пропуски на практичних заняттях та негативні оцінки (0 балів) можуть бути перескладені до початку заліково-екзаменаційної сесії відповідно до графіку чергування викладача, затвердженого на кафедрі.

Можливість визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та інформальній освіті.

Визнання результатів навчання, отриманих у неформальній та/або інформальній освіті, здійснюється на добровільній основі та передбачає підтвердження того, що здобувач освіти досяг результатів навчання, передбачених ОП, за якою він навчається. Визнанню можуть підлягати такі результати навчання, отримані в неформальній освіті, які за тематикою, обсягом вивчення та змістом відповідають як ОК в цілому, так і його окремому розділу, темі (темам), індивідуальному завданню, контрольній роботі тощо, які передбачені силабусом ОК (Порядок визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті у Волинському національному університеті імені Лесі Українки від 29 серпня 2024 року https://ed.vnu.edu.ua/wp-content/uploads/2024/09/2024_%D0%92%D0%B8%D0%B7%D0%BD%D0%B0%D0%BD%D0%B

D%D1%8F_%D1%80%D0%B5%D0%B7%D1%83%D0%BB_%D1%82%D0%B0%D1%82%D0%B2_%D0%92%D0%9D%D0%A3_i%D0%BC._%D0%9B.%D0%A3._%D1%80%D0%B5%D0%B4.pdf)

Можливість отримати додаткові (бонусні) бали.

Відповідно до п 4.5. вищезазначеного Положення передбачено, що здобувачам освіти, які брали участь у роботі конференцій, підготовці наукових публікацій, в олімпіадах, конкурсах студентських наукових робіт тощо й досягли значних результатів, може бути присуджено додаткові (бонусні) бали, які зараховуються як результати поточного контролю з відповідного ОК.

Науково-методичною комісією факультету затверджено систему бонусних балів, які зараховуються як результати поточного контролю з відповідного ОК в обсязі до 35 балів (протокол № 01 від 03 вересня 2025 р.).

Види студентської наукової та практичної активності	Кількість бонусних балів
Публікація наукової статті в періодичному науковому фаховому виданні категорії «Б» (у співавторстві із науковим керівником)	до 7 балів
Виступ з доповіддю на міжнародній, всеукраїнській науково-практичній конференції, засіданні круглого столу, симпозиуму та іншому науковому заході	до 5 балів
Публікація тез доповіді у збірнику матеріалів конференції, круглого столу чи іншого наукового заходу	до 5 балів
Участь у Всеукраїнській студентській олімпіаді	до 8 балів
Участь у Всеукраїнському конкурсі студентських наукових робіт	до 10 балів

V. Підсумковий контроль

Згідно Положення про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів вищої освіти Волинського національного університету імені Лесі Українки від 26 червня 2025 року (URL: <https://vnu-taskid841251.s3.eu-north-1.amazonaws.com/s3fs-public/inline-files/2025-pro-potochne-i-pidsumk.otsinyuvannya.pdf>) підсумковий контроль проводиться з метою оцінки результатів навчання на певному освітньому рівні або на окремих його завершальних етапах у формі заліку.

Залік викладач виставляє за результатами поточної роботи за умови, що здобувач освіти виконав ті види навчальної роботи, які визначено силабусом ОК. У випадку, якщо здобувач освіти не відвідував окремі аудиторні заняття (з поважних причин), на консультаціях він має право відпрацювати пропущені заняття та добрати ту кількість балів, яку було визначено на пропущені теми. У дату складання заліку викладач записує у відомість суму поточних балів, які здобувач освіти набрав під час поточної роботи (шкала від 0 до 100 балів).

Залік виставляється за результатами поточної роботи здобувача освіти без планування, проведення модульних контрольних робіт (оцінювання за шкалою від 0 до 100). Мінімальна позитивна кількість балів – 60.

У випадку, якщо здобувач освіти протягом поточної роботи набрав менше як 60 балів, він складає залік під час ліквідації академічної заборгованості. У цьому випадку бали, набрані під час поточного оцінювання анулюються. Максимальна кількість балів на залік під час ліквідації академічної заборгованості 100.

У день складання заліку за основною сесією не проводяться додаткові опитування здобувача освіти, а також здобувач освіти не має права дозавати будь-який вид робіт, передбачений силабусом освітнього компоненту.

Повторне складання заліку допускається не більше як два рази: один раз – викладачеві, другий – комісії, яку створює декан факультету.

Перелік питань до заліку

1. Зміст поняття етична відповідальність правника.
2. Співвідношення понять етична відповідальність та юридична відповідальність.
3. Роль етичних норм у правничій професії.
4. Поняття та види (типологія) етичної професійної відповідальності правника
5. Проблема праворозуміння в зв'язку з роллю правника у сучасному суспільстві
6. Професійні обов'язки та права правника.
7. Принципи правничих професій.
8. Професійні обов'язки правника: загальна характеристика
9. Професіоналізм як професійний обов'язок правника.
10. Професійні дилеми та особистість правника.
11. Приватне і професійне життя правника в контексті професійної відповідальності правника.
12. Особистість правника.
13. Етична відповідальність правника – зміст поняття.
14. Міжнародні стандарти етичної відповідальності правника.

Шкала оцінювання знань здобувачів освіти (залік)

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка
90–100	Зараховано
82–89	
75–81	
67–74	
60–66	
0–59	Незараховано (необхідне перескладання)

90-100 – здобувач освіти демонструє вільне володіння теоретичними питаннями, вміє переконливо, з посиланням на законодавство обґрунтовувати проблему, яку висвітлює; безпомилково дає відповіді на поставлені питання з посиланням на норми законодавства; вільно володіє термінологією;

82-89 – здобувач освіти при відповіді на теоретичні питання відповідає повно, володіє термінологією, знає нормативно-правові акти, вміло їх застосовує при відповіді на питання, однак може допускати деякі неточності чи положення без їх доведеності;

75-81 – здобувач освіти при відповіді на теоретичні питання може порушувати системність їх викладу, допускати окремі неточності, без їх доказовості, однак знає нормативно-правові акти, застосовує при відповіді на питання, володіє основними категоріями;

67-74 – здобувач освіти володіє більшістю теоретичними питаннями з предмету вивчення, володіє термінологією, знає нормативно-правові акти у відповідній сфері, однак не завжди може правильно та аргументовано застосувати норми законодавства при відповіді на питання;

60-66 – здобувач освіти не володіє більшістю теоретичними питаннями, однак знає основні категорії та нормативно-правові акти, але при відповіді на питання не обґрунтовує та не аргументує її;

1-59 – здобувач освіти володіє теоретичними питаннями поверхнево; знає окремі категорії та нормативно-правові акти, але не вмє правильно їх застосовувати під час відповіді на питання.

Поточне оцінювання

№ п/п	Бали денна ф.н.	Бали заочна ф.н.	Пояснення
1	10- 9	15- 13	питання висвітлені повністю, використана необхідна кількість термінів, зроблені конкретні висновки; здобувач освіти демонструє вільне володіння питаннями практичного заняття, вмє переконливо, з посиланням на законодавство обґрунтовувати проблему, яку висвітлює; безпомилково виконує практичні завдання згідно поставлених вимог, бере участь у дискусії;
2	8 - 7	12 - 9	питання висвітлені частково, відповідь охоплює основні аспекти, використана певна кількість термінів, зроблені окремі висновки; здобувач освіти при відповіді на теоретичні питання практичного заняття допускає поодинокі неточності, однак знає нормативно-правові акти, вмє їх застосовувати під час розв'язуванні задач та аргументувати свою відповідь;
3	7 – 6	8 - 6	питання висвітлені поверхнево, зроблені висновки, які потребують деякого уточнення; здобувач освіти не володіє більшістю питань практичного заняття, однак знає нормативно-правові акти; виконуючи завдання, посилається на законодавство, але не обґрунтовує свою відповідь;
4	5- 0	5- 0	питання висвітлені недостатньо, більшість тез потребують уточнення, доопрацювання; здобувач освіти володіє питаннями практичного заняття поверхнево; знає нормативно-правові акти, але не вмє правильно їх застосовувати під час розв'язування практичних завдань.

Критеріями оцінювання знань здобувачів освіти під час усних та письмових відповідей з курсу є:

- повнота розкриття питання;
- використання основної та додаткової літератури (нормативно-правових актів, підручників, навчальних посібників, журналів тощо);
- логічна послідовність та системність викладення матеріалу, культура мовлення;
- аналітичність мислення, вміння робити порівняння та формулювати висновки.

VI. Рекомендована література та інтернет-ресурси

Нормативно-правові акти:

1. Правила етичної поведінки державних службовців (досвід країн Європейського Союзу та США). URL: <http://euinfocenter.rada.gov.ua/uploads/documents/29069.pdf>
2. Про Національну поліцію: Закон від 2 лип. 2015 р. № 580-VIII.
3. Про державну службу: Закон України від 10 груд. 2015 р. № 889- VIII.

4. Дисциплінарний статут Національної поліції України: затв. Законом України від 15 берез. 2018 р. № 2337-VIII.
5. Правила етичної поведінки поліцейських : затв. Наказом МВС України від 9 листопада 2016 р. № 1179. Офіційний вісник України. 2017. № 2.
6. Кодекс поведінки посадових осіб з підтримання правопорядку, прийнятий 34-ю сесією Генеральної Асамблеї ООН 17 грудня 1979 року. URL: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/995_282

Навчальна та наукова література:

1. Бабенко А.М., Борисова О.О. Юридична деонтологія: навчальний посібник. Одеса: ОДУВС, 2022. 176 с.
2. Билиця І.О. Відповідальність прокурора за порушення кодексу професійної етики та поведінки прокурорів. Юридичний науковий електронний журнал. № 9. 2022. С. 21-23.
3. Билиця І., Гламазда П. Роль поведінки судді як фактор відновлення довіри до судових інституцій. Area Nauki. № 1(12). 2024. Р. 27-34.
4. Поліцейська деонтологія: навчальний посібник / за заг. ред. В. Я. Марковського. Львів: ЛьвДУВС, 2020. 316 с.
5. Тетарчук І.В. Юридична деонтологія: навчальний посібник для підготовки до іспитів. Київ: ЦУЛ. 2020. 158 с.

Основна

1. Bylytsya I., Svyda O., Yukhymyuk O., Kovalchuk I., Bylytsia T. Compliance with the principle of the rule of law in Ukraine when applying mediation. Cuestiones Políticas. Vol. 41, № 79 (2023), 723-733.
2. Громовенко К.В., Тицька Я.О. Роль правоохоронних органів у забезпеченні прав людини: теоретико- правовий аспект. 2021. Держава та регіони. Серія «Право». 2021. № 2 (72). С. 120–125.
3. Основні принципи професійної етики поліцейського : пам'ятка / В. М. Кравець, Т. А. Кумеда, О. В. Павлишин, Г. М. Петрова та ін. ; за наук. ред. М. В. Костицького. Київ : Нац. акад. внутр. справ, 2020. 48 с.
4. Тофтул М. Г. Етика: підручник; [2-е вид., випр., допов.]. Київ: Академія, 2022. 437 с.
5. Stasiuk L., Stasiuk O., Husiev Y., Revutska I., Koretskyi O., Anishchuk V., Bylytsia I., Zytsyk S., Shcherbyuk N. Modern problems of the general theory of Human Right : Ukrainain context . AD ALTA: Journal of Interdisciplinary Research. Vol. 13, Issue 2, Special Issue XXXVII (2023), 141-144.

Додаткова

1. Билиця І.О. Відповідальність прокурора за порушення кодексу професійної етики та поведінки прокурорів. Юридичний науковий електронний журнал. № 9. 2022. С. 21-23.
2. Макаруч В. В. Реформування системи правоохоронних органів України у сфері забезпечення національної безпеки та оборони в контексті євроінтеграції// Теоретичні та практичні аспекти забезпечення національної безпеки. - № 4-2022, Ч. 2. – С. 219-223.
3. Семерак О. С., Семерак І. О. Судоустрій, правоохоронні та правозахисні органи України: навч. пос.Ужгород: Видавництво УжНУ «Говерла», 2021. 276 с. 9.Судові та правоохоронні органи України: навчальний посібник / М. А. Макаров, А. С. Симчук, М. І. Кулик, Ю. В. Терещенко, С. В. Харченко. Київ: Нац. акад. внутр. справ, 2022. – 656 с.
4. Судові, правоохоронні, контрольно-наглядові та правозахисні органи України :

підр./МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ ; за заг. ред. д-ра юрид. наук, проф. С. М. Гусарова ; [С. М. Гусаров, О. Ю. Салманова, А. Т. Комзюк та ін.]. – Харків, 2020. – 508 с.

Інтернет-ресурси:

1. Офіційний веб-сайт Верховної Ради України // <http://www.rada.gov.ua/>
2. Офіційний веб-сайт Кабінету Міністрів України <http://www.kmu.gov.ua/control/>
3. Офіційний веб-сайт Міністерства освіти і науки України // <http://www.mon.gov.ua/>
4. Офіційний веб-сайт Верховного Суду України // <http://www.scourt.gov.ua/>
5. Офіційний веб-сайт Вищого Господарського Суду України // <http://vgsu.arbitr.gov.ua/>
6. Офіційний веб-сайт Національної бібліотеки України ім. В. І. Вернадського // <http://www.nbuv.gov.ua/>